

DECIZIE

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva Întreprinderii Comerciale de Producere „Spicușor-BL” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului legal,

c o n s t a t ă:

La 22 noiembrie 2018, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii Comerciale de Producere „Spicușor-BL” Societate pe Acțiuni (în continuare SA „Spicușor-BL”) solicitând încasarea de la SA „Spicușor-BL” în beneficiul Consiliului municipal Chișinău a sumei de 54004 lei cu titlu de plată pentru folosirea terenului, încasarea de la SA „Spicușor-BL” în beneficiul Consiliului municipal Chișinău a sumei de 7,95 de lei cu titlu de cheltuieli poștale.

Prin hotărârea din 29 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău și s-a încasat de la SA „Spicușor-BL” în beneficiul Consiliului municipal Chișinău, la contul bugetului municipiului Chișinău MF-TT Chișinău, datoria pentru folosirea terenului municipal în mărime de 27987 de lei; s-a încasat de la SA „Spicușor-BL” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 839,61 de lei; în rest, acțiunea în partea încasării datoriei pentru folosirea terenului a fost respinsă ca fiind tardivă, iar în partea încasării cheltuielilor poștale, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 18 iulie 2019, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău au depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 29 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe ca fiind neîntemeiată, admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit ca fiind depusă în afara termenului legal cererea de apel înaintată de către reprezentantul Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiul Chișinău, Ion Ursu, împotriva hotărârii din 29 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 18 octombrie 2019, Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiul Chișinău au declarat recurs împotriva încheierii din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea încheierii cu restituirea cauzei în instanța de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că la 15 iulie 2019 prin intermediul cancelariei primăriei au recepționat hotărârea primei instanțe din 29 mai 2019 și la 18 iulie 2019 au înregistrat cererea de apel.

Totodată, au menționat că nu au cunoscut despre existența hotărârii primei instanțe și nu au avut posibilitate de a o contesta în termenul stabilit, de aceea au înregistrat apelul nemotivat la 18 iulie 2019. Astfel, în temeiul art. 116 Cod de procedură civilă, a solicitat repunerea în termenul pentru declararea apelului.

Cu referire la fondul cauzei, au precizat că instanța de fond nu a luat în considerare argumentele precum că a fost întrerupt termenul general de prescripție de către SA „Spicușor-BL”, or, în acest sens au fost prezentate probe și în final nu au fost elucidate pe deplin circumstanțele cauzei conform argumentelor aduse.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 17 septembrie 2019, iar Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiul Chișinău au declarat recurs la 18 octombrie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei încheierii prin scrisoarea de însoțire datată cu 08 octombrie 2019 (f.d.66), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurenți. Astfel, recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiul Chișinău și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie

efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel ca fiind depusă în afara termenului legal, iar reprezentantul apelanților nu a solicitat repunerea în termen.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul relevă că dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva SA „Spicușor-BL” cu privire la încasarea datoriei, a fost pronunțat la 29 mai 2019 (f.d.52).

Cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 29 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost înregistrată de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău, prin intermediul reprezentantului Ion Ursu, la 18 iulie 2019 (f.d.56).

Prin încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, s-a restituit ca fiind depusă în afara termenului legal cererea de apel depusă de către reprezentantul Consiliului municipal Chișinău și Primăriei municipiului Chișinău, Ion Ursu, împotriva hotărârii din 29 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.63-65).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit.b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul învederează că instanța de apel a menționat că apelanții nu au solicitat repunerea în termen, motivând că termenul de contestare poate fi repus cu examinarea apelului în fond doar în cazul în care persoanele îndreptățite solicită acest lucru cu prezentarea probelor veridice în acest sens, precum și că din oficiu termenul nu poate fi restabilit.

La acest capitol, Colegiul reține constatarea instanței de apel precum că termenul de apel este unul imperativ, iar nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Sub acest aspect, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că apelanții nu au solicitat repunerea în termen pentru exercitarea căii de atac-apelul, în condițiile în care textul cererii de apel atestă lipsa unor cerințe în acest sens. Dealtfel, la materialele cauzei lipsesc alte cereri formulate separat de cererea de apel, prin care s-ar solicita repunerea în termen la declararea acestuia. Respectiv, instanța de apel just a conchis, în esență, despre lipsa unei cereri de repunere în termen pentru declararea apelului de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău.

La caz, Colegiul precizează că repunerea în termen pentru declararea apelului putea fi soluționată de către instanța de apel doar în condițiile în care apelanții ar fi formulat o cerere de repunere în termen cu prezentarea probelor pertinente și admisibile în justificarea acestei omisiuni, ceea ce la caz lipsește. Or, solicitarea de repunere în termen este o prioritate a apelanților și nu poate fi soluționată din oficiu de către instanța de apel.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Concomitent, Colegiul accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Colegiul reiterează că art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă stabilește expres termenul de declarare a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Odată ce legiuitorul a stabilit un termen strict de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii pentru exercitarea căii de atac-apelul, apelanții/recurenții nu au avut decât obligația de a se conforma acestui termen.

Chiar și în condițiile în care reclamanții/apelanți nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primei instanțe-29 mai 2019, ei au cunoscut despre existența litigiului inițiat la cererea lor. Totodată, la 28 mai 2019 reprezentantul reclamanților a înregistrat pledoariile în cancelaria Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.42-44), ceea ce atestă suplimentar că au cunoscut despre desfășurarea procesului. De altfel, la data de 28 mai 2019, despre ce a fost înștiințat și reprezentantul reclamanților contra semnătură (f.d.48), s-a desfășurat ședința de judecată, fiind amânată deliberarea cu pronunțarea hotărârii pentru data de 29 mai 2019 (f.d.51).

În conformitate cu art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Mai mult, diligența părților de a urmări desfășurarea procesului nu a fost exclusă, iar în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, aspect despre care a accentuat și instanța de apel în ipotezele sale.

Concomitent Colegiul reliefă că, deși, recurenții contestă încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a restituit cererea de apel, nu au adus anumite argumente care coroborate cu circumstanțele cauzei ar duce la

identificarea unor încălcări ce ar fi fost admise de instanța de apel la adoptarea soluției prin încheierea contestată. Or, recurenții declarativ, nefiind susținute de anumite confirmări, s-au referit la data parvenirii hotărârii în adresa lor.

Din alegațiile invocate de recurenți nu se disting anumite încălcări sau interpretări/aplicări eronate ale normelor de drept procedural care ar fi fost admise de instanța de apel la restituirea cererii de apel și care ar putea fi analizate sub aspectul temeiniciei pentru a determina legalitatea/ilegalitatea încheierii contestate, iar argumentele aduse, în esență, se referă la dezacordul cu hotărârea primei instanțe.

În corolar, pornind de la lipsa unor încălcări de ordin procedural sau de altă natură, care ar determina casarea încheierii contestate, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea apelului ca fiind declarat în afara termenului legal, or, apelanții nici nu a solicitat repunerea în termen la etapa depunerii cererii de apel.

La fel, nu au fost stabilite anumite circumstanțe, probe, care ar putea fi reținute în justificarea cererii de repunere în termen pentru declararea apelului, formulată în textul recursului, în situația în care recurentul nu a confirmat prin înscrisuri precum că dispozitivul hotărârii primei instanțe ar fi parvenit la 15 iulie 2019 în cancelaria primăriei. Scrisoarea primei instanțe de expediere a copiei dispozitivului hotărârii în adresa părților, este datată cu 29 mai 2019 (f.d.53).

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că recurenții și-au neglijat dreptul de valorificare în termen a drepturilor procedurale.

Dealtfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În virtutea art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Primăria municipiul Chișinău și Consiliul municipal Chișinău.

Se menține încheierea din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Consiliul municipal Chișinău și Primăria municipiului Chișinău împotriva Întreprinderii Comerciale de Producere „Spicușor-BL” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Galina Stratulat